Huismusonderzoek Zuiderzeestraatweg 19 te Oldebroek

Projectgegevens

Opdr. gvr.: Maatschap L. Dokter en F. Dokter-Wolf
Betreft: Huismusonderzoek
Opgest.: J. Mossink BSc, ecoloog
Contact: mossink@deslijpkruik.nl
Locatie: Zuiderzeestraatweg 19, 8096 BC Oldebroek
Uitvoering: De Slijpkruik Ecologie B.V.
Datum: 12-07-2023

1. Aanleiding en doel

Voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar huismus aan de Zuiderzeestraatweg 19 te Oldebroek. De locatie bestaat uit een perceel met een boerderij, een aantal bijgebouwen en objecten zoals kuilplaatsen (afbeelding 2). De initiatiefnemer heeft het voornemen om de locatie her in te richten. Schuur 2 en de rundveestal (1), inclusief de erfverharding en delen van het grasveld, zullen worden verwijderd. De bomen, schuur 4 en de woning (3) blijven behouden. De toekomstige situatie bestaat uit twee woningen, beiden inclusief een bijgebouw, en daaromheen zullen nieuwe tuinen worden ingericht. In april 2023 heeft adviesbureau De Slijpkruik Ecologie B.V. een ecologische quickscan uitgevoerd om de mogelijke effecten van de ingreep op de beschermde natuurwaarden in kaart te brengen (*Ecologische quickscan Zuiderzeestraatweg 19 te Oldebroek*).

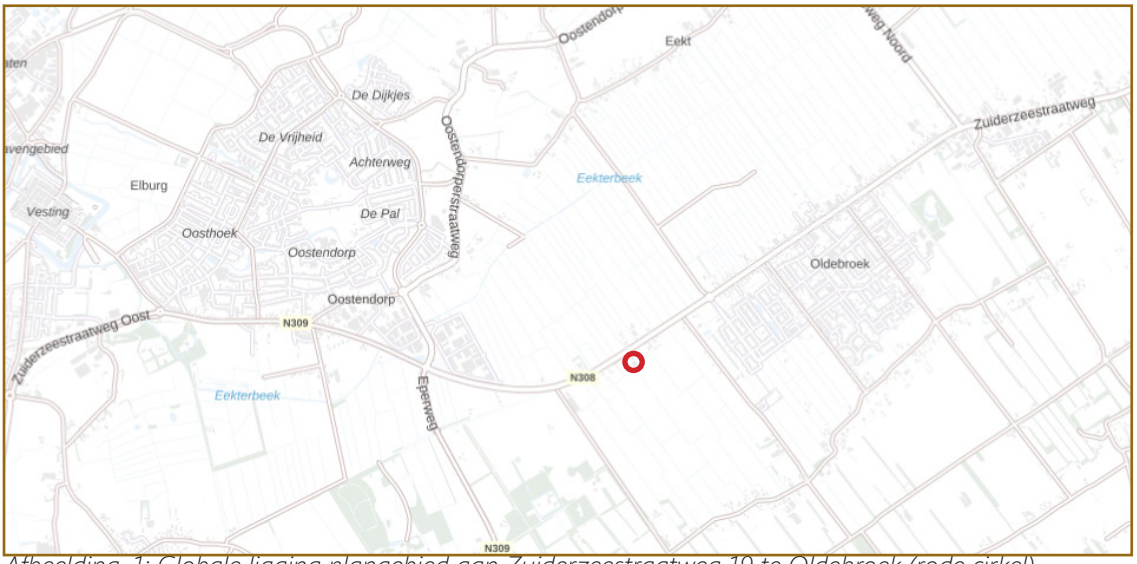
Uit de quickscan soortenbescherming is gebleken dat de te slopen rundveestal en schuur beiden geschikt zijn als nestplaats voor huismus. Doordat de bebouwing geschikt is als verblijfplaats, kunnen de geplande werkzaamheden leiden tot aantasting of vernieling van jaarrond beschermde verblijfplaatsen van huismus. Dit betekent een overtreding van de Wet Natuurbescherming (Wnb). Tijdens de quickscan werd al duidelijk dat in ieder geval in de veestal door huismussen wordt genesteld. Het nader onderzoek is uitgevoerd om vast te stellen om hoeveel nesten het gaat, en of er in het andere te slopen gebouw en de overige te behouden bebouwing in de directe omgeving ook huismussen nestelen. Omdat huismusnesten zijn aangetroffen in de veestal is sprake van een overtreding van de Wnb waarvoor vervolgstappen in de vorm van mitigerende/compenserende maatregelen en een ontheffing nodig zijn.

In dit rapport volgt een beschrijving van de werkwijze, gevolgd door resultaten en advies ten aanzien van de te nemen vervolgstappen.

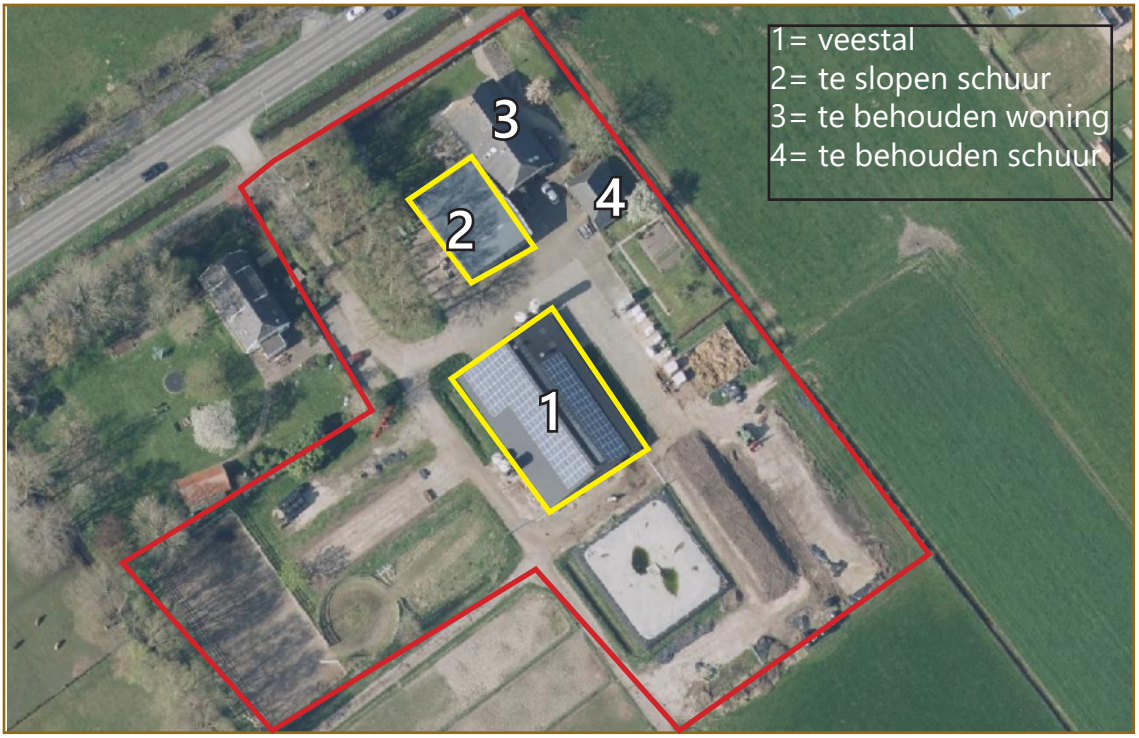
2. Methode

2.1 Huismusonderzoek

Het huismusonderzoek is conform het document "Soortinventarisatieprotocollen Netwerk Groene Bureaus" en "Kennisdocument Huismus 2.0 (BIJ12, 2022)" uitgevoerd door middel van 2 gerichte inventarisaties in de periode 1 april - 15 mei, uitgevoerd in de ochtenduren onder gunstige weersomstandigheden (zie tabel 2.1). De onderzoeken naar huismus zijn uitgevoerd door J. Mossink BSc, ecoloog en ervaren broedvogeldeskundige van adviesbureau De Slijpkruik Ecologie BV. Bij de inventarisaties is gebruik gemaakt van een verrekijker, warmtebeeldcamera en zaklamp. Er is gelet op nestindicerend gedrag zoals zingende mannetjes, aanslepen van nestmateriaal, aanwezigheid van paartjes en/of jongen en het brengen van voedsel richting het nest.

Afbeelding. 1: Globale ligging plangebied aan Zuiderzeestraatweg 19 te Oldebroek (rode cirkel).
Bron: Pdok viewer BRT achtergrondkaart, schaal 1:24000 (app.pdok.nl/viewer).

Afbeelding. 2: Luchtfoto van het plangebied aan Zuiderzeestraatweg 19 te Oldebroek (rood kader) met in geel de voor huismus geschikte te slopen bebouwing.
Bron ondergrond: Pdok Viewer (app.pdok.nl/viewer).

Tabel 2.1: Overzicht inventarisatiemomenten soortgericht onderzoek Zuiderzeestraatweg 19 te Oldebroek

Datum	Periode-Temp-Weer	Doel inventarisatie
03-04-2023	09:30-10:30, 9 °C, halfbewolkt, 1 Bft	Huismus
15-05-2023	08:30-09:30, 13 °C, halfbewolkt, 2 Bft	Huismus

3. Resultaten inventarisaties

3.1 Huismus

Tijdens het huismusonderzoek zijn nestplaatsen van huismus in de te slopen veestal vastgesteld. Er zijn zingende mannetjes, en in- en uitvliegende huismussen op verschillende plekken in het gebouw waargenomen tijdens beide inventarisatierondes. In de stal zijn in totaal vier nestplaatsen aangetroffen. In de eveneens te slopen schuur zijn geen nestlocaties van huismus aangetroffen. De mogelijkheden in deze schuur zijn voor huismussen zeer beperkt, waarbij voornamelijk aan de binnenkant genesteld kan worden. Aan de hand van het soortgericht onderzoek is afwezigheid van nestplaatsen in de te slopen schuur met voldoende mate van zekerheid aangetoond.

Onder het pannendak van de te behouden woning en in de te behouden schuur zijn in totaal tenminste twaalf nestlocaties van huismus vastgesteld. Deze nesten bevinden zich allemaal buiten invloedssfeer van de ingrepen en blijven dus behouden. Ook op het erf ten westen van de locatie en op meerdere erven in de omgeving werden aansluitend aan de inventarisaties huismussen gezien of gehoord, maar hier is geen uitgebreid onderzoek uitgevoerd en is niet vastgesteld om hoeveel nesten het gaat of waar deze zich bevinden. Wel is duidelijk dat de huismus een relatief algemene verschijning is in het buitengebied van Oldebroek.

Met het voorliggende onderzoek is aanwezigheid van vaste rust- en nestplaatsen van huismus met voldoende zekerheid vastgesteld conform de richtlijnen van het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2022). De sloop van de stal leidt tot verstoring/vernieling van vier jaarrond beschermde nestplaatsen van huismus. Er is daarom voor deze handeling sprake van overtreding van de Wet Natuurbescherming, Artikel 3.5, lid 2 en lid 4 ten aanzien van huismus. Hiervoor moet ontheffing worden aangevraagd bij de provincie Gelderland. Ook kunnen huismussen verwond of gedood worden wanneer sloopwerkzaamheden onzorgvuldig worden uitgevoerd (overtreding artikel 3.5 lid 1). Het doden of verwonden van huismussen dient voorkomen te worden door ervoor te zorgen dat huismussen voorafgaand aan werkzaamheden het pand verlaten hebben en dat er op het moment van ongeschikt maken geen vogels nestelen of schuilen tegen vrieskou. Een onderdeel van een ontheffing is een activiteitenplan. Hierin wordt onder andere de mate en wijze van compensatie, mitigatie, de juiste periode, en de gunstige staat van instandhouding behandeld.

3.2 Overige soorten

De bebouwing en het opgaand groen zijn geschikt als nestplaats voor algemene broedvogels. In de stal werden 2 nestlocaties van spreeuw vastgesteld, en meerdere nesten van duiven. Ook is nestindicerend gedrag van een paartje witte kwikstaarten waargenomen op en rond de stal. De exacte nestplek van witte kwikstaart kon niet worden vastgesteld maar bevindt zich vrijwel zeker in de dakconstructie van de stal. Ook werd een oud nest van vermoedelijk zanglijster in de stal gevonden. In de te slopen schuur is een nestlocatie van boerenzwaluwen vastgesteld op een balkconstructie. Spreeuw en boerenzwaluw zijn soorten waarvan het nest in bijzondere gevallen jaarrond beschermd is, bijvoorbeeld wanneer sprake is van zwaarwegende ecologische omstandigheden die de staat van instandhouding kunnen beïnvloeden. In dit geval betreft het slechts enkele nesten en zijn elders op het erf, in te behouden gebouwen ook broedgevallen en mogelijkheden vastgesteld. De nesten zijn daarom in dit geval niet jaarrond beschermd. Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen, wordt er geen negatief effect verwacht op broedvogels. Het broedseizoen is geen vaste periode, maar voor de meeste soorten

is de periode 15 maart - 1 september een goede indicatie, eerder of latere broedgevallen zijn mogelijk. Bezette nesten zijn altijd beschermd, onafhankelijk van de soort en het moment van nestelen.

Het is niet mogelijk ontheffing te krijgen voor het aantasten of vernielen van bezette nesten. Wanneer de werkzaamheden om zwaarwegende redenen toch overlappen met het broedseizoen dan moeten voorafgaand aan de broedperiode maatregelen worden getroffen om broedgevallen te voorkomen, bijvoorbeeld door het onder ecologische begeleiding plaatsen van borstels in goten en afdichten van openingen met stukken vulschuim. Let op: als dit locaties met jaarrond beschermde rust- of nestplaatsen betreft dient eerst ontheffing te worden verkregen en moeten de werkzaamheden conform de ontheffingsvoorschriften worden uitgevoerd!

4. Conclusie en advies

4.1 Huismus

- De geplande sloop van de stal leidt tot verstoring of vernieling van vier vaste jaarrond beschermde nestplaatsen van huismussen. Er is daarom sprake van overtreding van de Wet Natuurbescherming, Artikel 3.5, lid 2 en lid 4 ten aanzien van huismus. Hiervoor moet ontheffing worden aangevraagd bij de provincie Gelderland. Ook kunnen huismussen verwond of gedood worden wanneer werkzaamheden onzorgvuldig worden uitgevoerd (overtreding artikel 3.5 lid 1). Het doden of verwonden van huismussen dient voorkomen te worden door ervoor te zorgen dat huismussen voorafgaand aan werkzaamheden de bebouwing verlaten hebben. Bij werkzaamheden tijdens het broedseizoen moeten (mogelijke) nestplaatsen voorafgaand aan de broedperiode maar buiten vorstperioden ontoegankelijk gemaakt worden en moeten tijdig alternatieven worden aangeboden. Bovendien mag het ongeschikt maken pas gebeuren nadat de provincie Gelderland een ontheffing heeft verleend, en moet uiteraard gewerkt worden volgens de ontheffingsvoorschriften. Een onderdeel van een ontheffing is een activiteitenplan. Hierin wordt onder andere de mate en wijze van compensatie, mitigatie, de juiste periode, en de gunstige staat van instandhouding behandeld.

- Uit de quickscan soortenbescherming (*Ecologische quickscan Zuiderzeestraatweg 19 te Oldebroek*) is gebleken dat aanwezigheid van andere jaarrond beschermde nestplaatsen op voorhand zijn uitgesloten. Er zijn geen vervolgstappen, zoals een activiteitenplan en ontheffing noodzakelijk ten aanzien van andere vogels met jaarrond beschermde nesten.

4.2 Overige soorten

- Tijdens het broedseizoen zijn in de te slopen bebouwing broedgevallen van vogels zoals spreeuw, witte kwikstaart en ringmus niet uitgesloten. Het broedseizoen van deze soorten valt volledig samen met het broedseizoen van huismus. Door de bebouwing (met ontheffing) buiten het broedseizoen van huismus te slopen of tenminste ongeschikt te maken voor broedvogels wordt verstoring of vernieling van bezette nesten in de bebouwing voorkomen. In de directe nabijheid van de schuur is opgaand groen aanwezig. Zorg ervoor dat ook hier geen bezette nesten vernield of ernstig verstoord worden door buiten het broedseizoen te werken, of anders een broedvogelcheck te laten uitvoeren hooguit enkele dagen voorafgaand aan het uitvoeren van werkzaamheden die nesten kunnen aantasten.

- De aan- of afwezigheid van bezette nesten is leidend, ongeacht de periode. Bezette nesten mogen nooit verstoord of vernield worden. Als de werkzaamheden in de periode maart t/m augustus gepland zijn moeten uiterlijk eind februari maatregelen getroffen worden om broedgevallen te voorkomen, bijvoorbeeld door de dakplaten te verwijderen en andere geschikte nestplekken ontoegankelijk te maken met bijvoorbeeld gootborstels en/

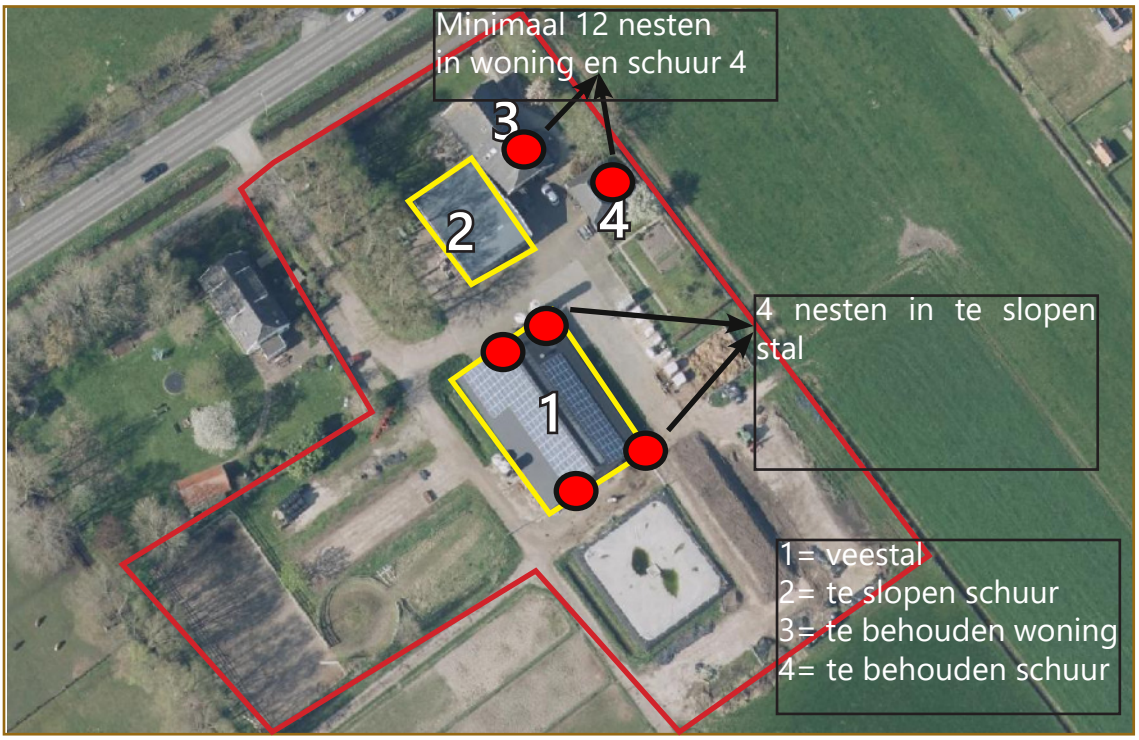
of rolschuim. Vanwege de aanwezigheid van huismus is hiervoor een ontheffing nodig en zijn de maatregelen die in dat geval getroffen worden voor huismus voldoende om ook broedgevallen van andere soorten te voorkomen. Uiteraard geldt bij de uitvoering de algemene zorgplicht. Dit laatste betreft voornamelijk de aanwezigheid van broedvogels tijdens het broedseizoen (zie ook voorgaande punt).

- Uiteraard geldt bij de uitvoering de algemene zorgplicht. Dit laatste betreft voornamelijk de aanwezigheid van broedvogels tijdens het broedseizoen (zie ook voorgaande punt).

5. Wettelijk kader

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Onder de Wet natuurbescherming zijn verschillende beschermingsregimes te onderscheiden: soorten van de Vogelrichtlijn (VR), soorten van de Habitatrichtlijn (HR) en overige beschermde soorten genoemd in bijlage A behorend bij artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming. Daarnaast hebben provincies de vrijheid om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

Meer informatie over de Wet natuurbescherming is onder andere terug te vinden op de websites van de Rijksoverheid en de verschillende provincies.

Afbeelding. 3: Locaties nestplaatsen aan de Zuiderzeestraatweg 19 te Oldebroek (rood kader) met in geel de voor huismus geschikte te slopen bebouwing en in rood de globale locaties van de aangetroffen nestplaatsen..
Bron ondergrond: Pdok Viewer (app.pdok.nl/viewer).

Afbeelding 4: De te slopen stal waarin vier huismusnesten zijn aangetroffen. Door de sloop gaan de nesten verloren.

Afbeelding 5: 2 Op een aantal plekken zijn ruimtes onder de dakplaten aanwezig waar vogels zoals huismus en spreeuw kunnen nestelen.

Afbeelding 6: Noordelijke kopgevel te slopen stal. Hier werden twee nestplaatsen van huismus en één nestplaats van spreeuw aangetroffen.

Afbeelding 7: Eén van de nestlocaties van huismus in de te slopen stal.

Afbeelding 8: Nesten van huismus in de te behouden schuur 4.

Afbeelding 9: Binnenkant te behouden schuur 4. Hier zijn mogelijkheden om huismuskasten op te hangen. De schuur is altijd toegankelijk en wordt nu ook al gebruikt door mussen.